

Tomasz Kowalczyk

„Flora roślin naczyniowych i stosunki fitogeograficzne Pogórza Leskiego” – praca doktorska

Streszczenie

Flora obszaru położonego między Sanem a Oslawą, przez wiele lat nie doczekała się własnego opracowania. Niniejsza dysertacja uzupełniła tę lukę.

Badany teren znajduje się między zachodnimi brzegami Jeziora Solińskiego a Oslawą. Północną granicę stanowi San, południowa granica została wyznaczona wzdłuż dróg Rzepedź-Turzańsk-Kalnica-Baligród-Wołkowyja. Cały obszar zajmuje 294 km².

Inwentaryzacja florystyczna została wykonana w latach 2011-2013. W badaniach zastosowano metodykę kartogramu ATPOL, jako podstawową jednostkę kartogramu wykorzystano kwadraty o powierzchni 4 km². W ten sposób otrzymano 107 powierzchni badawczych w tym 46 jednostek znajdowało się w całości w terenie badań. Prace terenowe trwały od końca marca do początku października. Podczas inwentaryzacji zgromadzono 27000 własnych notowań oraz ponad 2300 arkuszy zielnikowych. Wszystkie mapy (zarówno poglądowe jak i kartogramy) sporządzono wykorzystując pakiet ESRI ArcGIS v. 10.1, a także Pakiet R, Adobe Photoshop i inne. Poza zasięgami poziomymi analizowane były również zasięgi pionowe, do analiz tego typu zasięgów wykorzystano 50-metrowe przedziały wysokościowe.

Szczególną uwagę poświęcono gatunkom inwazyjnym. W pracy podjęto próbę wyróżnienia gatunków inwazyjnych i potencjalnie inwazyjnych stosując obiektywną metodę określania tendencji dynamicznych populacji opierającą się na różnicach w przebiegu teoretycznych krzywych zależności liczby stanowisk populacji od czasu w przypadku faktycznej ekspansji gatunku i wzrostu liczby stanowisk wynikającej z notowań nowych gatunków w danym terenie dla populacji stabilnej. Tempo przyrostu liczby stanowisk oszacowano dzięki wykorzystaniu tzw. regresji losowej, a następnie uzyskane estymatory były klasyfikowane przy pomocy grupowania geometrycznego, dzielącego wszystkie gatunki na odgórnie określoną liczbę grup.

Flora badanego terenu liczy 820 rodzimych gatunków i trwale zadomowionych antropofitów oraz 23 niezadomowionych antropofitów. Odnaleziono 154 gatunki nie podawane przez wcześniejszych badaczy, w tym jeden gatunek nowy dla flory Polski – *Persicaria nepalensis*. W badanym terenie odnotowano występowanie 77 gatunków górskich. Na podstawie występowania gatunków górskich oraz udziału elementów wschodnich i zachodnich w ogólnej florze, potwierdzono przynależność geobotaniczną Pogórza Leskiego: Należy uważać je za część Karpat Wschodnich, obszar pod względem florystycznym zbliżony jest do Gór Słonnych i tak jak one powinien stanowić część Bieszczadów Niskich.

16% flory stanowią trwale zadomowione antropofity. Z obcych gatunków, na podstawie wspomnianych analiz, 12 uznane zostały za gatunki inwazyjne, 9 za potencjalnie inwazyjne.

Odnotowano również występowanie 68 gatunków chronionych i zagrożonych – 63 objęte są ochroną prawną. 13 gatunków wymienionych jest w Czerwonej Liście, 4 w Czerwonej Księdze a 8 gatunków wymienione zostały w „Czerwonej Księdze Karpat Polskich”. Do najciekawszych gatunków Pogórza Leskiego poza *Persicaria nepalensis* należą m. in: *Dactylorhiza incarnata*, *Iris sibirica*, *Lathyrus laevigatus*, *Orchis morio*, *Pedicularis kaufmannii*, *Phyllitis scolopendrium*, *Spiranthes spiralis*.

akceptuję

Prof. dr hab. Bogdan Zemanek